

Tatza - polske brødkurve

af pil eller
peddigrør

Tatza - polske brødkurve

Denne form for flettede fade kendes i Danmark under navnet Tatza'er, polske brødkurve. Kurvene er kommet til Danmark med polske kurvemagere. Kurvene flettes af lige lange og lige tykke pil. Pilens længde bestemmer kurvens størrelse. For de som ikke har mulighed eller har kræfter til at flette i pil er peddigrør også meget velegnet til denne form for kurve. Det færdige fad kan så indfarves lige i den farve man ønsker.

Selve flette teknikken beskrives i gamle flettebøger som Madeira-flet. Her beskrives netop at denne form for flet i sin reneste form bliver til et fad eller en let hvælvet skål. Fletteformen er karakteristisk ved at man kun bruger en pilelængde, og man kan ikke øge eller forlænge.

Selv om man har set en tatza blive flettet flere gange og evt. selv prøvet, kan det være svært at huske. Derfor har pilefletteren Solveig Langballe hjulpet Hobby-Nyt med at lave denne vejledning, som man kan tage frem og bruge gang på gang. Rød belgier og brun pil er god til denne form for pileflet.

MATERIALER

- Opblødt pil ca. 1,10 m lange
- Peddigrør 3 - 6 mm
- Træbejdse, interiørbejdse eller hobbyfarve
- Beskærersaks

Knækprøve

Foretag en knækprøve på pilene 3 - 4 stykker sammen, bøj med ryggen udad. Kassér de pil som knækker. Ha' ekstra pil i reserve, da nogle nemt kan knække, når kurven trækkes sammen.

Fremgangsmåde

Tatza 20 - 23 cm i færdig diameter.

Find 36 lige lange og lige tykke pil på minimum 1,10 meter i længden.

Sekskantet stjerne

1 Starten på en tatza er altid en sekskantet stjerne. Til denne stjerne bruges 6 pil. Hold en pil i hver hånd i den tykke ende af pilen. Læg først pilen i højre hånd skråt mod venstre. Læg pilen i venstre hånd skråt mod højre over den første pil.

2 Hold de sidste 4 pil i den tynde ende. Læg pil nr. 3 i trekanten lige midt for. Over den første og under den næste.

3 Nu opstår der en ny trekant til højre.

4 Læg i denne trekant pil nr. 4 over og under parallelt med den første pil.

5 Læg i den nye trekant til højre pil nr. 5 over og under parallelt med pil nr. 2.

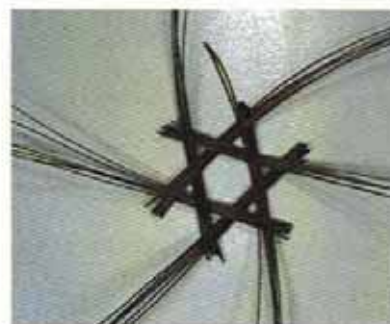
6 Læg pil nr. 6 i den nye trekant over og under parallelt med pil nr. 3. I den sidst opståede trekant trækkes pil nr. 1 retur og lægges over og under så stjernen er færdig.

7 Træk stjernen lidt sammen og løft den fra underlaget. Alle pil er i spænd så den falder ikke fra hinanden.

8 Skil stjernen ad og læg den op igen med 6 pil i hver gruppe eller læg pil ind ved siden af pilene i den første stjerne så der er 6 pil i hver gruppe. Læg pilene med mavesiden i køreretningen med solen. Træk alle pil til, så den 6-kantede stjerne i midten er ca. 12 cm i diameter (ligesidet sekskant). De tykke/korte ender på pileren så tæt på de lange som muligt.

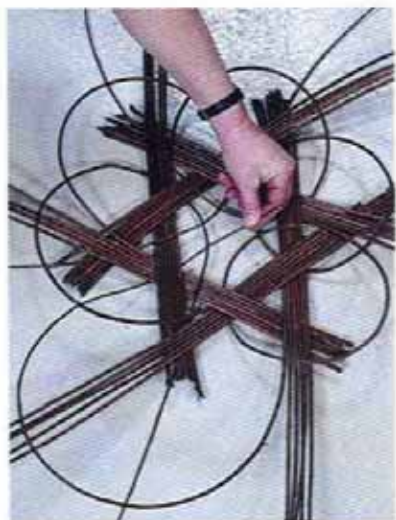

9 Tag en pil fra første gruppe. Sørg for at den tykke/korte ende trækkes ind så der er så tæt på de lange ender som muligt. Husk det ved alle 36 pil inden de drejes rundt.

Drej pileren rundt over første trekant under krydset i mellemrummet og ind i midten, over hjemme ved sig selv og ud under krydset.

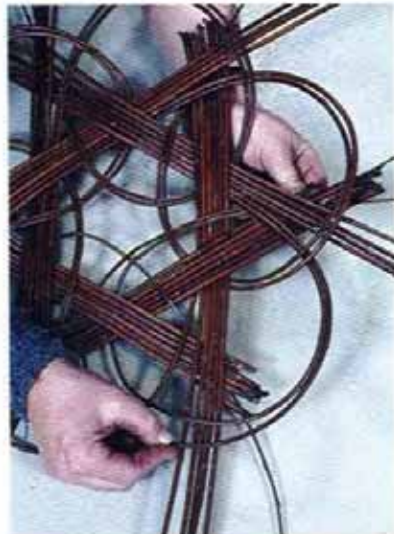
10 Første pil i næste gruppe ligesådan på nær at den skal under den nye tynde bue. Første pil i 3., 4., og 5. gruppe det samme.

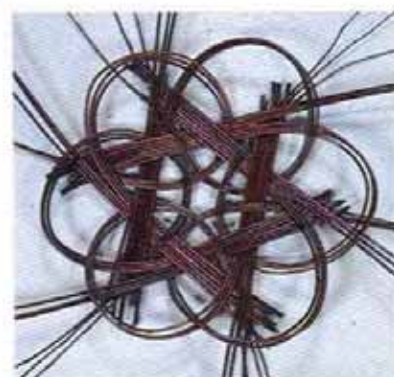
11 Første pil i 6. og sidste gruppe skal hen over krydset og ned i første bue. Under mellemrummet og op over den første lille ring.

12 Dernæst under næste ring, over hjemme og ud under sig selv.

13 En pil fra hver gruppe lægges igen rundt efter samme princip. Ryk pil nr. 2 tæt ind til de lange. Den nye krans i midten skal være tæt på centrum. Skub med højre og træk med venstre, så pilen trækkes ind.

14 Fortsæt med pil nr. 3, 4, 5 og 6 på samme måde. Nu skal kurven trækkes ind.

15 Tag ved de tykke ender med højre hånd og de tynde ender med venstre og træk grupperne fra hinanden.

16 Vend fadet med bunden opad over et knæ. Træk sammen ved at trække i den tynde ende af pilen. Venstre arm støtter på fadet. Højre hånd trækker i den tynde ende imens venstre hånd støtter. Træk først halvdelen af gruppen til hele vejen rundt, dernæst den anden halvdel. Sørg hele tiden for at målene i midten på sekskantens sider stadig er ens og at de er parallelle. Stram grupperne op i solens retning rundt på kurven. Stram op 3 - 5 gange hele vejen rundt, så kurven får den ønskede størrelse og fasthed. Det er tålmodighedsarbejde at trække kurven ordentlig sammen.

17 Vend retsiden opad på kurven. Stram nu grupperne op fra den tykke ende, så siderne kommer til at runde lidt opad på indersiden af kurven.

18 Stram pilene en for en og støt faconen med den anden hånd.

19 De underste ender klippes til sidst af så de hviler på 2. og 3. pil i kransen. De øverste klippes af langs kanten af de underste.

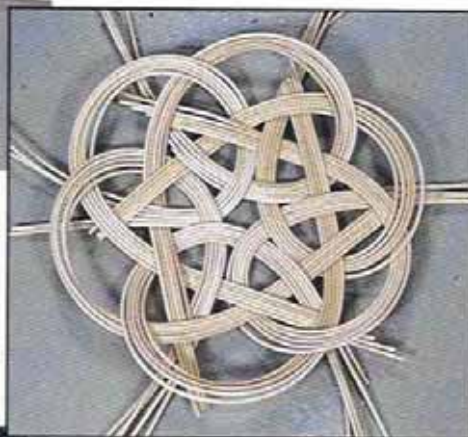

20 Brug de afklippede ender af pil eller peddigrør til mindre tatza'er.

Tatzaen laves af peddigrør på akkurat sammen måde. Peddigrør fra 3 - 6 mm i tykkelse kan bruges og lænden bestemmer kurvens størrelse. Læg 4 - 6 peddigrør i grupperne.

Sørg for at peddigrørene er godt blødt op hele tiden. Skulle et rør knække må man trække et nyt ind i fadet.

En tatza af peddigrør et meget nemmere at trække sammen i forhold til en af pil.

Når peddigrørene på det færdige fad et helt tørre, kan det indfarves med fortyndet hobbyfarve, træbejdse eller interiørbejdse. Hvis man ønsker at bevare peddigrørene i deres naturlige farve så giv fadet en gang træolie.

Midten af Tatza'en kan varieres alt efter hvordan pilene går over og under hinanden.